

Richtlijnen voor activiteiten voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren binnen het Jeugdwerk

1. Situering

In het Ministerieel Besluit van 3 april 2020 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken (BS 3 april 2020) werd jeugdwerkwelzijnswerker erkend als een essentieel beroep.

Voorliggende richtlijnen bieden een kader voor de organisatie van jeugdwerkactiviteiten voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren binnen het jeugdwerk.

Met dit draaiboek wordt een algemeen kader gecreëerd: wat zijn essentiële randvoorwaarden die vervuld moeten zijn? Waar mogelijk, wordt verder in detail getreden. Daarnaast is het aan iedere organisatie die zich specifiek richt tot maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren om zelf de afweging te maken wanneer activiteiten mogelijk zijn. Iedere werking kent immers een eigen context en eigen omstandigheden en zal dus een eigen vertaling moeten maken van de algemene richtlijnen naar de specifieke situatie. Een goed evenwicht tussen het aanbieden van specifieke activiteiten en veiligheid staat hierbij voorop.

2. Toepassingsgebied

De richtlijnen zijn van toepassing op organisaties die zich met hun werking richten tot kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties en voldoen aan één van volgende erkennings- of subsidiëeringsvoorwaarde:

- Jeugdwerkorganisaties die worden erkend en gesubsidieerd binnen het Decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Het kan gaan om zowel landelijk georganiseerde jeugdverenigingen, verenigingen informatie en participatie, als cultuureducatieve verenigingen, zoals bepaald in artikels 9, 10 en 11 van dit decreet.
- Jeugdwerkorganisaties die worden gesubsidieerd binnen het Decreet van 22 december 2017 houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugdhuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen. Het kan gaan om zowel geprofessionaliseerde jeugdhuizen zoals bepaald in artikel 4 van dit decreet, als geprofessionaliseerd jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zoals bepaald in artikel 5 en 13 van dit decreet.
- Jeugdwerkorganisaties die worden gesubsidieerd door lokale besturen en voor wat Brussel betreft de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

- Jeugdwerkingen ingericht door lokale besturen.

Een bijkomende voorwaarde is dat deze organisaties de hieronder vermelde functies reeds opnamen voor de coronacrisis – al dan niet onder de noemer van jeugdwelzijnswerk – en hiervoor worden erkend en ondersteund.

Uit De Marge vzw, het Steunpunt voor jeugdwerk en jeugdbeleid met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie omschrijft jeugdwerk voor tot kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties (jeugdwelzijnswerk) aan de hand van vier functies:

“Naast het (1) organiseren van een groepsgericht vrijetijdsaanbod vervult jeugdwelzijnswerk (2) een welzijnsfunctie (het zoekt mee naar antwoorden op individuele hulpvragen en noodsituaties); (3) het vervult ook een brugfunctie naar andere levensdomeinen zoals onderwijs, arbeidsmarkt of hulpverlening en (4) een signaalfunctie naar de overheid en in het maatschappelijk debat.”

De uitvoering van deze vier functies kan zowel gaan om groepsgerichte activiteiten als individuele contacten.

3. Algemene richtlijnen

Voor een overzicht van de meest actuele maatregelen kan u terecht op [deze pagina](#).

In het voorjaar werd reeds een aantal maatregelen genomen die de organisatie van specifieke activiteiten gericht op kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties mogelijk maakt. Organisaties die zowel binnen de bevoegdheid Jeugd als Welzijn activiteiten uitoefenen, vinden hieronder voor beide domeinen een opsomming van wat is toegestaan:

- Sinds 3 april 2020 (MB 3 april 2020, BS 3 april 2020) is jeugdwelzijnswerker erkend als essentieel beroep. Dit betekent dat telewerk de norm is, maar dat outreachend werken mogelijk blijft, waaronder één-op-één gesprekken met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie.
- Essentiële hulp- en dienstverlening bleef mogelijk. Sinds 11 mei 2020 is er de mogelijkheid tot de heropstart van individuele ambulante en mobiele hulpverlening en vanaf 18 mei is ook het groepsaanbod mogelijk. Het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin stelt een gelijkaardig draaiboek ter beschikking. Dat kan u raadplegen via [deze link](#).

Voor een actueel overzicht over de aanpak en exit van de Covid-19 crisis bieden onderstaande websites nuttige informatie:

- <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/informatie-covid-19>
- <https://www.info-coronavirus.be/nl/>
- <https://overheid.vlaanderen.be/corona>
- <https://www.vlaanderen.be/gezondheid-en-welzijn/gezondheid/gezondheid-en-preventie-tijdens-de-coronacrisis>
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/covid-19>

4. Activiteiten gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren onder begeleiding van jeugdwerkers vanaf 18 mei 2020

Het is mogelijk om – mits het in acht nemen van de veiligheidsvoorschriften – de volgende activiteiten te organiseren:

- 1 op 1 begeleiding aan te bieden in de gebouwen van de werking
- Een derde persoon te betrekken bij individuele begeleiding in de gebouwen van de werking
- De lokalen van de werking open te stellen voor een groep van 8 kinderen en/of jongeren met 1 begeleider

Bij elk initiatief is het belangrijk dat de gezondheid van de doelgroep, de jeugdwerkers en hun omgeving centraal staat (handhygiëne, social distancing, mondklappers, schoonmaken materiaal na gebruik, voldoende verluchting, enz.).

4.1 Aanbieden van 1 op 1 begeleiding in de gebouwen van de werking

Deze maatregel speelt in op de **welzijnsfunctie** van het jeugdwerk. In één-op-één gesprekken luisteren jeugdwerkers naar het verhaal van kinderen en jongeren, ze bieden emotionele steun, advies en informatie en/of ze verwijzen door naar gespecialiseerde diensten voor informatie en/of ondersteuning. Kinderen en jongeren zitten met vragen en zorgen over schooltaken, spanningen en conflicten thuis, het vinden van een (vakantie)job, ...

Individuele gesprekken kunnen gepaard gaan met een kleine activiteit zoals knutselen, een gezelschapsspel spelen, gamen, moestuinieren, ...; met praktische ondersteuning zoals het afdrucken van een schooltaak, het invullen van een formulier of het nalezen van een sollicitatiebrief; of met het uitlenen van digitaal materiaal zoals een laptop, een geluidsrecorder, ...

4.2 Een derde persoon betrekken bij individuele begeleiding in gebouwen van de werking

Deze maatregel speelt in op de **brugfunctie** van het jeugdwerk, zoals:

- Het opnemen van een bemiddelende rol tussen het kind of de jongere en een ouder, leerkracht of hulpverlener, bijvoorbeeld bij spanning of conflict;
- Het uitnodigen van een leerkracht of een hulpverlener om aan te sluiten bij het gesprek om specifieke kennis en ondersteuning in te brengen;
- Het vergezellen van kinderen en jongeren bij hun (eerste) gesprek(ken) met een professionele hulpverlener om een warme overdracht te doen;
- Het toeleiden van kinderen en jongeren naar andere sociale organisaties (CAW, OCMW, straathoekwerk, ...).

4.3 De werking stelt de lokalen open voor kleine groepjes van kinderen en jongeren die uit maximum 8 deelnemers en 1 begeleid(st)er bestaan

Deze maatregel speelt in de op functie van het organiseren van een **groepsgericht vrijetijdsaanbod**. Een werking kan **één of meerdere groepen** creëren van maximum 8 deelnemers en 1 begeleid(st)er. Werkingen nemen alle nodige maatregelen om deze groepen van elkaar gescheiden te houden.

Kinderen en jongeren kunnen op deze manier bij elkaar op verhaal komen of op andere manieren uiting geven aan hun gedachten en gevoelens. Ze kunnen deelnemen aan ontspannende en versterkende activiteiten, in het lokaal, op het terrein van de werking of op een afgebakende plaats, zoals een schoolspeelplaats of een sportterrein bijvoorbeeld. Activiteiten in de openbare ruimte kunnen nog niet vanwege een mogelijk aanzuigeffect.

Groepsactiviteiten kunnen worden afgewisseld met keuze-activiteiten alleen of in subgroepen, maar steeds binnen dezelfde groep van maximum 8.

5. Algemene principes en maatregelen

5.1 Respecteren van drie vuistregels

1. Personen met acute symptomen van de bovenste of onderste luchtwegen (hoesten, niezen, keelpijn, hoofdpijn, koorts) komen niet naar de voorziening of gaan ook niet op verplaatsing. Wie ziek is, blijft te allen tijde thuis.
2. Tijdens alle activiteiten geldt het principe van social distancing (min. 1,5 meter) en respecteren zowel medewerkers, vrijwilligers als de deelnemers- de algemene voorzorgsmaatregelen met betrekking tot hygiëne (dragen van een mondmasker, regelmatig ontsmetten,...)
3. Het is de verantwoordelijkheid van de organisatie om de infrastructuur aan te passen en om in beschermingsmateriaal te voorzien.

Het is de verantwoordelijkheid van iedere persoon om deze drie vuistregels toe te passen.

5.2 Inrichten van de ruimte

- Het aantal personen gelijktijdig op één locatie wordt beperkt zodat de afstand van anderhalve meter gerespecteerd wordt. Het aantal personen (zowel kinderen en jongeren als medewerkers, begeleiders, ouders, leerkrachten en vrijwilligers) dat tegelijkertijd aanwezig kan zijn, is afhankelijk van de grootte van de locatie. Per locatie wordt daarom vastgesteld hoeveel personen aanwezig mogen zijn, rekening houdend met de afstand van anderhalve meter. Om ervoor te zorgen dat deze afstand steeds bewaard kan blijven moet er 4 m² per aanwezig kind, jongere, begeleider, ... voorzien worden.
- Materialen die moeilijk te ontsmetten zijn (zoals gestoffeerde stoelen, matten, ...) worden verwijderd. Spreekruimtes en bureaus houdt men zo leeg en proper mogelijk.
- Men brengt, waar nodig en aangewezen, signalisatie aan, om de nodige afstand te kunnen handhaven en een vlotte circulatie door het gebouw te garanderen.

- Jeugdwelzijnswerkingen kunnen kosteloos water aanbieden. Ze zorgen voor een systeem waardoor dit veilig kan gebeuren. Het aanbieden/verkopen van andere dranken en etenswaren is momenteel niet toegestaan.

5.3 Persoonlijk beschermingsmateriaal en hygiëne

- Het gebruik van mondmaskers door jeugdwelzijnswerkers, kinderen en jongeren is verplicht indien de afstandsregels niet kunnen worden gerespecteerd. In dit richtlijnenkader vormt het respecteren van de afstandsregels een randvoorwaarde.
- Handen wassen of handalcohol gebruiken voor en na ieder gesprek. Handen wassen of ontsmetten is een effectief preventiemiddel. Hierover wordt gesensibiliseerd (naar jeugdwelzijnswerkers, vrijwilligers en kinderen of jongeren) en hierrond wordt in voldoende materiaal voorzien (bv. handalcohol bij binnenkomst meteen aanbieden aan de gebruiker).
- Organisaties zorgen ervoor dat alle vereiste beschermingsmateriaal (mondmaskers voor de medewerkers en vrijwilligers, handgel, handzeep, zakdoekjes, ...) aanwezig is op elke locatie en dat de voorraad permanent wordt aangevuld.

5.4 Inplannen en organisatie van activiteiten (individueel en in groep)

- Aan iedereen wordt gevraagd om op tijd te komen.
- Gesprekken en activiteiten vinden enkel plaats in lokalen die voldoende verlucht kunnen worden. Dat wil zeggen dat zoveel als mogelijk ramen worden open gezet of dat ventilatiesystemen continu werken. Als het mogelijk is, en uiteraard enkel mits akkoord van en met respect voor de privacy van de gebruiker, dan is het aan te raden om deuren zo veel mogelijk te laten open staan.
- De jeugdwelzijnswerker ontsmet tafel en deurklinken na elke gesprek of iedere activiteit.
- Het is aan te bevelen om dezelfde medewerkers gebruik te laten maken van dezelfde ruimtes.
- Gaan er activiteiten door waarvoor materiaal gebruikt wordt, zoals bij bv. bij tuinieren of een gezelschapsspel, dan wordt het materiaal na elke activiteit gedesinfecteerd.
- Hou er bij het inplannen van activiteiten rekening mee dat er ook tijd ingecalculeerd moet worden voor de ontsmetting van veelvuldig aangeraakte oppervlakten voor- en nadien, handen wassen, brieven van aanwezigen over eventuele hygiënemaatregelen, ...

5.5 Afspraaksysteem

Bij het maken van de afspraak met de kinderen of jongeren:

- Bevraagt de jeugdwelzijnswerker of het kind of de jongere COVID-19 symptomen vertoont: als men symptomen vertoont, dan gaat de afspraak niet door. Voor het maken van een nieuwe afspraak, houd rekening met de regels voor quarantaine die Sciensano hanteert: https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID-19_procedure_contact_NL.pdf
- Wordt aan het kind of de jongere gevraagd om een mondmasker mee te nemen.

- Wordt aan het kind of de jongere gevraagd om stipt op tijd te komen zodat contacten in een eventuele wachtruimte worden vermeden.
- Voor het gesprek van start gaat, be vraagt de jeugd welzijns werker opnieuw of er geen symptomen zijn. De jeugd welzijns werker beëindigt de afspraak indien het kind of de jongere symptomen vertoont. In dat geval wordt een nieuwe afspraak gemaakt of gaat het gesprek op een later moment via chat of (beeld)bellen door.

5.6 Poetsprotocol

De richtlijnen inzake poetsen dienen strikt opgevolgd te worden:

- De lokalen worden dagelijks gereinigd met detergent en gedesinfecteerd met een product dat actief is tegen het coronavirus, bv. met een chlooroplossing van 1.000 ppm (bereiding).
- Minstens tweemaal per dag, maar aan te bevelen, frequenter, reinigen en desinfecteren van:
  - o De ‘veelvuldig aangeraakte’ oppervlakken: deurklinken, klavieren, bedieningspaneel van de lift, handgrepen, leuning en, deurklink, telefoon/smartphone, lichtscha kelaar, oproepbel, oppervlakken zoals tafel, stoelen, ...
  - o Het sanitair: zeker spoelknop, handsteun, kraan, ...

5.7 Bijkomende richtlijnen activiteiten per groep

- Laat personen toekomen in verschillende time slots. Zo wordt vermeden dat verschillende personen gelijktijdig in eenzelfde doorgang of wachtruimte moeten zijn.
- Plaats zoveel mogelijk dezelfde begeleider bij dezelfde groep.
- Leg voor iedere ruimte het maximum aantal personen vast, zodat voldoende fysieke afstand kan worden gewaarborgd.
- Groepen die zich verplaatsen conform de op dat moment geldende maatregelen, krijgen van de organisatie een document dat de verplaatsing attesteert.
- Na afloop van de activiteit wordt de gebruikte ruimte ge poetst en gedesinfecteerd.
- Grote pauzes samen met de kinderen en jongeren, zoals bv. een middagpauze, worden vermeden. Is er een pauze, dan gaat die bij voorkeur in openlucht door.
- Kinderen en jongeren zijn in principe enkel aanwezig voor het volgen van een groepsactiviteit of een individuele begeleiding en verlaten daarna het gebouw. Maak hierover duidelijke afspraken met de personen die de kinderen en jongeren begeleiden.
- Er mogen geen keukenactiviteiten plaatsvinden, noch maaltijden aangeboden worden. Een kleine versnapering kan wel worden voorzien. Organisaties mogen dus kinderen en jongeren een ‘tien- of vieruurtje’ aanbieden. De koekjes of stukken fruit mogen niet versneden worden en moeten uitgedeeld worden door de begeleider. De begeleider draagt hiervoor een mondmasker en handschoenen.

- Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om maximaal persoonlijke herbruikbare drankflessen of wegwerpbekers te gebruiken. Wordt er toch op een andere manier gewerkt, zoek dan naar de meest hygiënische oplossing (bv. door één persoon de dranken te laten inschenken).